

O hrníčkové Princezně

V malovaném domečku, který byl celý z modrého porcelánu, žila jedna staříčká Princezna. Přistěhovala se sem, když už neměla dost sil na vedení válek, a když se rozhodla, že bude dělat radost lidem, kteří ve válce něco nebo někoho ztratili. Nebylo to těžké, najít někoho takového. Modrý porcelánový domeček stál přesně na křižovatce, kudy denně procházelo hodně pocestných. Každý druhý z nich potřeboval potěšit.

Princezna přemýšlela, co by to mělo být za potěšení, které by mohla rozdávat. Vzpomněla si, že na půdě domečku je spousta moudrých knih. Vylezla po bílém porcelánovém žebříku na nejkrásnější půdu, jakou si umíte představit. Byla bílá, ale aby nebolely oči, byly její stěny pomalované slunečnicemi, kopretinami, pampeliškami a ptáky. I stromy a ovoce tu byli. Zvláštní bylo, že porcelán vůbec nebyl studený, ale byl teploučký jako kamenná lavička, která se dlouho vyhřívala na sluníčku. Nebo jako ruka, která tu vaši zahřeje, když je zima.

Mezi všemi knihami byla jedna tuze moudrá modrá a poměrně tenká kniha, ve které bylo velké tajemství. Princezna v ní objevila podrobný recept na výrobu toho krásného a hřejivého porcelánu, z kterého byl nejen domeček, ale i celá Princeznina domácnost. V knize bylo namalováno nesčetně věcí, které se z porcelánu dají vytvořit, když máte radost v srdci, poctivé ruce a lásku k lidem, kteří mívají vaše zápraží.

Princezna také věděla, že je možné poprosit nejslavnějšího Hrnčíře na světě, aby jí pomohl vybrat hlínu, pec, barvy a všechno potřebné k výrobě čarovného porcelánu. Netrvalo dlouho a dala se do díla.

Když vytvořila první sadu hrníčků, zvířat a ptáků, vyložila všechny ty věci na stůl a lavičku před domek, aby si každý povšiml, jak pěkné dárky může dostat.

Brzy kolemjdoucí mohli zpozorovat, jak přibýly nové, krásné a ušlechtilé předměty, roztomilé hračky, ale i úplně praktické věci, jako mísy, krajáče, džbány i umyvadla, ve kterých si můžete koupat unavené nohy, když se vrátíte z náročné cesty. A každý, kdo chtěl, mohl Princeznu požádat, a ta mu ráda věnovala cokoli pro potěšení.

Jednou šel kolem domečku člověk, který snad ani pořádně neviděl na cestu, jak byl unavený a smutný. Minul Princeznin domek skoro bez povšimnutí, ale náhle se zastavil a vrátil se kousek nazpět. Velkýma vykulenýma očima zíral na modrý domek s bílými okny, na kterých byla spousta hezkých věcí. A ty věci byly i kolem domku, na schůdkách, na zídce, dokonce i na sloupcích vrátek visely nějaké džbány a žejdlíky.

Tak se ten Voják - byl to voják, který se vracel z prohrané bitvy - zastavil, a když viděl Princeznu mezi dveřmi, požádal ji o trochu vody. Přinesla mu tak dobrou a čistou vodu, že se rázem zotavil a hned mu bylo lépe na těle i na duši.

Vyprávěl Princezně svůj příběh a na oplátku se dozvěděl, proč je domek obklopený tolika krásnými věcmi.

"A to i já mohu dostat něco na památku?" zeptal se Princezny.

"Samozřejmě, vyber si, co chceš a co uneseš. A když budeš časem zas něco potřebovat, zastav se. Vždycky pro tebe budu něco mít. Dělá mi radost dělat někomu radost, víš?"

Voják si vybral ten hrneček, ve kterém dostal od Princezny vodu, asi stokrát jí poděkoval a pak se dal svou cestou.

Po nějaké době se opět zastavil u Princeznina domku.

"Jak se máš, Princezno?" zeptal se. "Ještě děláš hrníčky?"

"Hrníčky, misky, talířky. Všechno, co může někoho potěšit nebo mu prospět. A těch věcí pořád není dost. Mám se co ohánět."

"No, ale vypadáš moc dobře, na svůj věk. Jsi hodně čiperná a hodně se snažíš. Nevypadáš vůbec unaveně," zalichotil voják Princezně.

"Mohla bych být unavená, ale když se lidé usmějí, poděkují nebo mě potěší nějakým dobrým slovem, hned se cítím svěží a mladá. Horší je, když mi někdo něco ukradne nebo zničí. Nebo když si něco vybere a ani nepoděkuje. Pak se zdá, že všechno je zbytečné a marné. Víš, já jsem ze staré školy. Tam nám říkali, že je lepší poděkovat třikrát než vůbec ne."

"Neumím si představit, že by ti někdo nepoděkoval. Vždyť přece to, že někoho potěšíš, tě stojí velké úsilí. Mohla bys třeba hrát na piano nebo chodit po návštěvách, místo aby ses tady lopotila s těmi dárečky," mudroval Voják.

"Dělám to ráda," řekla Princezna. "A co si dnes budeš přát?"

Víš, chtěl bych takový hrníček, který by se pořád smál. A já, až budu snídat, tak se také budu smát. A třeba mi to zůstane po celý den. Máš něco takového?"

Princezna se zamyslela a pak řekla:

"Nemám nic takového. Ale mám moudrou Modrou knihu a také se mohu poradit s nejlepším Hrnčířem na světě. Určitě ti budu moci takovým hrníčkem udělat radost. Půjď v neděli, možná ho budeš mít připravený."

Voják zase asi tak desetkrát poděkoval, a když se v neděli vrátil, princezna už na něj čekala i s novým hrníčkem. Opravdu, kdykoliv se na něj podíval, rozlil se mu po celé tváři úsměv. A ani nevěděl, proč má vlastně takovou radost.

Princezna si povšimla, že kdesi za tou radostí je ale nějaký starý smutek. Opět se poradila s Modrou knihou i s Hrnčířem. A pak řekla vojákovi:

"Kdykoliv půjdeš kolem, budeš tady mít něco pro potěšení. Já pak budu šťastná, když poznám, že se ti můj dárek líbí a že z něj máš radost nebo užitek, nebo obojí."

Voják, ačkoliv to tušil, nedal Princezně najevo, že ví, jak jeho příběh obměkčil její srdce a že jeho radost je něco, co Princeznu hodně povzbuzuje k vymýšlení a tvoření dárků. Voják z nich sice měl vždycky radost, ale časem mu připadalo zbytečné to Princezně pokaždé říkat. Myslel si, že je dost chytrá, aby se dovtípila.

Jednou zase přišel a řekl Princezně:

"Udělej mi, prosím, hrnek, do kterého by se vešla spousta medového čaje. Ten hrnek by měl být takový, že když z něj večer budu pít medový čaj, budou se mi pokaždé zdát krásné sny."

"Dobrá. Ale máš tady misku s malovaným papouškem. Proč sis ji posledně nevzal?" zeptala se Princezna.

"Ani nevím. Asi jsem pospíchal. Nebo zapomněl. Však já ji zas tak moc nepotřebuju. Ale děkuju, když už ses s ní namáhala."

Voják ledabyle uklidil misku do své torby a měl se k odchodu. Všiml si, že se Princezna odvrátila, a tak si ještě za jejími zády vzal slánku. Pomyslel si, že ta se může vždycky hodit.

Do další neděle se Princezně podařilo vytvořit hrníček, o kterém se nikomu ani nesní. Byl tak velký, kolik zrovna bylo medového čaje. Měl barvu noci a na jeho povrchu se třpytily hvězdy. Když se z něho někdo napil, zdály se mu ty nejkrásnější sny.

Jak přicházeli Princeznini přátelé i náhodní pocestní, všichni hrníček obdivovali a moc o něj stáli. Princezna ale řekla, že taková věc je jen jediná na světě. A že je to dárek pro někoho, koho má moc ráda a kdo potřebuje potěšit.

Jenže Voják nepřicházel. Princezna se divila, vždyť přeci tolik stál o její společnost a o ten hrnek. Snad se mu nic nestalo? Byla smutná a už ji pomalu přestávalo těšit dělat všechny ty hezké porcelánové věci.

Konečně se dočkala! Zdátky poznala Vojáka podle jeho klátivé chůze. Šla do domečku připravit něco dobrého a samozřejmě také ten kouzelný hrnek. Nemohla se dočkat, až uslyší, zda se její dárek Vojákovi líbí, a byla také zvědavá, jaké sny se mu budou zdát, až se z hrnku napije medového čaje.

Oknem se dívala na cestu a těšila se, že uslyší zaklepání na okénko. Byla i trochu neklidná. Věděla, že si Voják potajmu přisvojil tu slánku. Nechtěla mu to vyčítat, ale hodně ji to mrzelo. Hlavně proto, že tomu vůbec nerozuměla. Vždyť stačilo si o slánku říct.

Voják prošel kolem okna i dveří, aniž se zastavil. Co se mu asi stalo, že o sobě nechce dát vědět? Ani neřekl, jak mu chutnala polévka z misky, kterou mu Princezna při poslední návštěvě dala.

Princezna zatáhla záclonky na oknech, nechala vyhasnout hrnčířskou pec a velmi zesmutněla. Už ji netěšilo vymýšlet a dělat dárky. Už se jí nechtělo ráno časně vstávat a pracovat dlouho do noci, aby každý měl, co jeho srdce potřebovalo. Vylezla na půdu, odkud bylo krásně vidět, jak slunce vychází i kam chodí spát. Četla si v moudrých knihách, občas hrála na staré piano a o ten svět venku už nestála.

Jednou se ozvalo hlasité klepání na dveře. Šla se podívat a viděla na prahu Vojáka. Stál tam celý nahrbený, měl potrhané šaty a unavené oči.

"Dobrý den. Co si přeješ?" zeptala se.

"Ale měl bych tady mít svůj spací hrnek, myslím?", odpověděl voják.

"Vezmi si ho, je na okně. Už je celý zaprášený."

Teď teprve si všiml, jak Princezna hrozně sešla. Všechna záře, všechna svěžest, která povzbuzovala ji samu i lidi kolem ní, byla tatam. Nemohl uvěřit svým očím.

"Nejsi nemocná? Vypadáš nějak unaveně."

"To je tím, že vyhasla moje hrnčířská pec", tiše odpověděla Princezna.

"A proč vyhasla? Vždyť bys v ní mohla udělat ještě tolik radostných dárků," nedovedl pochopit voják.

"Co je pryč, je pryč. Nemohu mít radost z toho, že tvořím věci, které nikdo nepotřebuje, že marním čas i sílu pro ty, kteří si ani nevšimnou, že byli obdarováni. Nebo se obdarují sami. Nebo si všimnou daru, ale nezajímá je. A když je zajímavá, zapomenou poděkovat. Anebo poděkují pozdě, když už jsem já zapomněla, za co vlastně děkují. Ono se nemusí děkovat třikrát. Stačí jednou, ale včas. Radost se musí dát najevo, především jejímu tvůrci a dárci. A máme-li bolest nebo nějaké přání, nepomůžeme si, když se budeme hojit nebo plnit si přání na úkor druhého nebo za jeho zády. Tohle všechno jsou příčiny, proč je lépe v mojí peci už oheň nerozdělávat."

Na to Princezna zavřela dveře a nechala Vojáka i s jeho hrníčkem na zápraží. Ten pokrčil rameny a řekl si:

"Vždyť nemusí být vždycky po jejím. Já si tady můžu vzít, co chci. A jestli budu děkovat nebo vykládat, jak a co se mi líbí nebo na co to potřebuju, to je jen a jen moje věc. A klidně se bez těch zbytečností obejdu. Beztak jich mám už dost!"

Uplynulo pár dní, měsíců nebo let, kdo ví. Stalo se, že Voják se vracel z nějaké bitvy. Byl celý rozbitý, zklamaný a k smrti vyčerpaný. Řekl si, že do války už nepůjde. Koupí si kousek pole a zaseje pšenici, aby lidé měli chleba.

Byl ale tak utrmácený a smutný ze života, který dosud vedl, že nevěděl, co si s tak velkým žalem počít. Pak si vzpomněl na ty zvláštní hrníčky, které kdysi dostal od Princezny a které už dávno nepoužíval.

Nejprve našel hrníček, který mu vždycky ráno dodal spoustu radosti a síly pro celý den. Nalil si do něho mléko, ale to rázem zkyslo. Hrníček byl vůbec nějaký divný. Celý zešedl a jakoby oprýskal. Žádná radost v něm nebyla.

"No nevádí," řekl si Voják „Mám tady ještě trochu čaje a med. Uvařím si ho na dobrou noc a vypiju z hrnku, který mi připraví nejkrásnější sny."

Ale i večerní hrníček se úplně změnil. Byl jakoby zhroucený k jedné straně, skoro černý a vůbec se netřpytil. Čaj, který z něho Voják pil, byl navzdory medu hořký a trpký. A žádné krásné sny za celou noc nepřišly.

Ráno se Voják vydal k Princeznu domečku. Našel ho na svém místě. Domeček byl ale zavřený na sedm západů a Princezna v něm nebyla. A všechny dárky, které tam vždy bývaly připraveny pro kolemjdoucí, už dávno zmizely. Jen pod lavičkou se cosi zalesklo. Voják se shýbl a zvedl porcelánovou píšťalku. Byla pomalovaná sedmikráskami a motýly. Když ji stiskl v dlani, ucítil, že trošku hřeje. Jako ruka, která je nablízku, když je vám zima.

Delicie Nerková, 2003